

prof. MUDr. Jiří Pokorný, DrSc.

(1924–2012)

Prof. MUDr. Jiří Pokorný, DrSc. stál u zrodu české anesteziologie a resuscitace. Jako první anesteziolog u nás získal titul docenta a později i profesora. V motolské nemocnici založil výukové pracoviště a později první kliniku našeho oboru. Pod jeho vedením vyrostlo mnoho kvalitních pracovišť, velmi činný byl také v Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ). Profesor Pokorný byl dlouholetým členem a vědeckým sekretářem výboru naší odborné společnosti. Jako vedoucí katedry AR IPVZ po více než dvě desetiletí předsedal atestačním komisím, přednášel v postgraduálních kurzech a formoval tak nejméně jednu generaci anesteziologů a intenzivistů. Kromě toho stál u vzniku oboru urgentní medicína a medicína katastrof, když byl jmenován vedoucím subkatedry a později katedry tohoto oboru v IPVZ. Za významný přínos k rozvoji oboru byl prvním, kdo byl oceněn medailí Celestýna Opitze.

Prof. MUDr. Jiří Pokorný, DrSc., se narodil 21. dubna 1924 v Londýně do rodiny Marie Turzikové a Františka Pokorného, který tehdy pracoval na velvyslanectví ve Velké Británii. Pokorní se v roce 1930 přestěhovali z Brna do Prahy, kde bydleli u Vítězného náměstí. Jiří kromě toho, že se dobře učil a hrál na hudební nástroje, byl také skautem. V roce 1938 se zúčastnil posledního skautského tábora na Orlíku, kde byl jako lékař štábní kapitán Jaroslav Lichtenberg, pozdější profesor kardiochirurgie a cévní chirurg. Pomáhal mu jako ošetřovatel a ta práce ho nadchla. Od té doby si přál být lékařem. Maturoval rok po atentátu na Reinharda Heydricha, v květnu 1943. Poté měl nastoupit na nucené práce do Říše, ale díky známému, který ho zaměstnal v chemické laboratoři, zůstal v Praze až do konce války. V listopadu 1945 nastoupil na Lékařskou fakultu na Karlově univerzitě v Praze a byl tzv. „Lucernový“ ročník. Protože šest let byly vysoké školy zavřené, studium chtěli dokončit ti, kteří ho museli přerušit v roce 1939 plus dalších pět maturitních ročníků. Jakmile se tedy brány fakult otevřely, studenti se do učeben nevešli a první dva roky se učilo i v Paláci Lucerna. Jiří zkoušel v průběhu studií různá stipendia, ale protože sociálně na tom byla jeho rodina dobře, mohl dostat jen vojenské stipendium. Zavázal se tedy po skončení studií sloužit tři roky jako lékař v armádě. Stipendium dostal v roce 1948.

J. Pokorný v roce 1950 dokončil 1. lékařskou fakultu se specializací na gynekologii a porodnictví a 1. června 1950 nastoupil do vojenské nemocnice ve Střešovicích, kde bylo malé porodnické oddělení. Když bylo potřeba, prováděly se tam také císařské řezy či jiné operace. Jako

prof. MUDr. Jiří Pokorný, DrSc.

(1924–2012)

anesteziolog tam přijížděl primář plk. MUDr. Lev Spinadel, který odbornost anesteziologa získal během války ve Velké Británii. V roce 1952 hledal Lev Spinadel k sobě lékaře, který by měl o anesteziologii zájem. Dr. Pokorný se k oboru přihlásil a od roku 1952 byl zařazen na anesteziologické oddělení. V roce 1956 v prvním specializačním kurzu anesteziologie dosáhl odbornosti v nástavbovém oboru anesteziologie při základním oboru gynekologie a stal se odborným anesteziologem. V roce 1956 se stal po Lvu Spinadelovi přednostou oddělení. Vedl současně i výzkum anesteziologie a resuscitace za mimořádných podmínek ve vojenské medicíně.

V roce 1972 dostal možnost pracovat ve vedení v nově vystavěné nemocnici v Motole. Odešel proto z armády, a ve výběrovém řízení uspěl. Stal se primářem ARO a přednostou AR kliniky. Byl tenkrát jediný docent v oboru a kandidát věd. V Motole rozhodnutím ministerstva zdravotnictví vznikla dva týdny po jeho nástupu první klinika oboru anesteziologie a resuscitace v Čechách a na Moravě jako klinická základna subkatedry a později katedry anesteziologie a resuscitace ILF. V letech 1960–1990 J. Pokorný vedl státní výzkumný úkol „Anesteziologie a resuscitace za mimořádných podmínek“, který obsahoval dílčí úkoly klinické, technické a experimentální.

V roce 1959 obhájil kandidátskou dizertační práci na téma „Zavedená hypotenze v anesteziologii“ a v roce 1965 dosáhl docentury. V roce 1985 díky výzkumu a řadě dílčích úkolů mohl předložit vědeckou práci na téma „Anesteziologie a resuscitace za mimořádných podmínek“, kterou obhájil, ale protože nikdy nebyl v KSČ a jeho bratr byl od roku 1962 v kapitalistické cizině, měl dvě kádrové šmouhy. Profesorem anesteziologie a resuscitace byl jmenován nakonec v roce 1987, ale tento titul mu byl odebrán podle vysokoškolského zákona z roku 1990. Titul obhájil i po druhé v roce 1992, kdy znovu dosáhl profesury po habilitačním řízení na Masarykově univerzitě v Brně.

Když mělo být v roce 1992 znovu vypsáno výběrové řízení na vedoucí posty v motolské klinice, byl už v důchodovém věku a rozhodl se skončit a dát příležitost mladším. Dalších sedm let ještě Jiří Pokorný vedl pracoviště Přednemocniční neodkladné péče a medicíny katastrof. Od roku 2000 bylo toto pracoviště přeměněno na katedru urgentní medicíny a medicíny katastrof, kterou vedl do roku 2003 a jako emeritní profesor s katedrou spolupracoval i dlouho poté. Je autorem 257 odborných publikací, z toho

prof. MUDr. Jiří Pokorný, DrSc.

(1924–2012)

11 monografií a kolektivních učebnic oboru anesteziologie a resuscitace i boru urgentní medicína. V zahraničí publikoval 36 odborných textů. Byl prvním lékařem oceněným medailí Celestýna Opitze v r. 2007.

Zpracoval J. Málek

Zdroje:

Paměť národa. Prof. MUDr., CSc. Jiří Pokorný (* 1924 † 2012), on-line dostupné na <https://www.pametnaroda.cz/cs/pokorny-jiri-20110904>

Jiří Pokorný životopis. on-line dostupné na <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jiri-pokorny-39361>

Výbor ČSARIM. Prof. MUDr. Jiří Pokorný, DrSc. Anest. intenziv. Med. 2012;23(3):177

